

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Οἷον καὶ φοβηθῆναι καὶ θαρρῆσαι καὶ ἐπιθυμῆσαι καὶ ὀργισθῆναι καὶ ἐλεῆσαι καὶ ὄλωσ ἡσθῆναι καὶ λυπηθῆναι ἔστι καὶ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ ἀμφοτέρωτα οὐκ εὔ· τὸ δ' ὅτε δεῖ καὶ ἐφ' οἷς καὶ πρὸς οὓς καὶ οὗ ἔνεκα καὶ ὡς δεῖ, μέσον τε καὶ ἄριστον, ὅπερ ἐστὶ τῆς ἀρετῆς. Ὅμοίως δὲ καὶ περὶ τὰς πράξεις ἔστιν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις καὶ τὸ μέσον. Ἡ δ' ἀρετὴ περὶ πάθη καὶ πράξεις ἐστίν, ἐν οἷς ἢ μὲν ὑπερβολὴ ἀμαρτάνεται καὶ ψέγεται καὶ ἢ ἔλλειψις, τὸ δὲ μέσον ἐπαινεῖται καὶ κατορθοῦται ταῦτα δ' ἀμφω τῆς ἀρετῆς. Μεσότης τις ἄρα ἐστὶν ἢ ἀρετῆ, στοχαστικὴ γε οὖσα τοῦ μέσου.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ἔτι τὸ μὲν ἀμαρτάνειν πολλαχῶς ἔστιν (τὸ γὰρ κακὸν τοῦ ἀπείρου, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι εἰκαζον, τὸ δ' ἀγαθὸν τοῦ πεπερασμένου), τὸ δὲ κατορθοῦν μοναχῶς (διὸ καὶ τὸ μὲν ῥάδιον τὸ δὲ χαλεπὸν, ῥάδιον μὲν τὸ ἀποτυχεῖν τοῦ σκοποῦ, χαλεπὸν δὲ τὸ ἐπιτυχεῖν)· καὶ διὰ ταῦτ' οὖν τῆς μὲν κακίας ἢ ὑπερβολὴ καὶ ἢ ἔλλειψις, τῆς δ' ἀρετῆς ἢ μεσότης· ἐσθλοὶ μὲν γὰρ ἀπλῶς, παντοδαπῶς δὲ κακοί.

Ἔστιν ἄρα ἢ ἀρετῆ ἕξις προαιρετικὴ, ἐν μεσότητι οὖσα τῇ πρὸς ἡμᾶς, ὠρισμένη λόγῳ καὶ ᾧ ἂν ὁ φρόνιμος ὀρίσειεν. Μεσότης δὲ δύο κακιῶν, τῆς μὲν καθ' ὑπερβολὴν τῆς δὲ κατ' ἔλλειψιν· καὶ ἔτι τῶ τὰς μὲν ἐλλείπειν τὰς δ' ὑπερβάλλειν τοῦ δέοντος ἐν τε τοῖς πάθεσι καὶ ἐν ταῖς πράξεσι, τὴν δ' ἀρετὴν τὸ μέσον καὶ εὐρίσκειν καὶ αἰρεῖσθαι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- 1) Να μεταφράσετε το πρώτο απόσπασμα που σας δίνεται στη νέα ελληνική.
- 2) Ποια στοιχεία του 1^{ου} κειμένου δίνουν την κοινωνική διάσταση της αρετής;
- 3) Ποιο είναι το προσεχές γένος της αρετής και ποια η ειδοποιός της διαφορά ὅπως περιλαμβάνεται στον ορισμό της; (κείμενο Β)
- 4) Για ποιο λόγο ο Αριστοτέλης αναφέρει στον ορισμό του για την αρετὴ τις λέξεις “ὠρισμένη λόγῳ”;
- 5) Ποια γνώμη διατύπωσε ο Αριστοτέλης για τὴν Αθήνα καὶ τοὺς Αθηναίους;
- 6) α) Να εντοπίσετε στο 1^ο κείμενο τα αντώνυμα των τύπων : **λυπηθῆναι, ἥττον, ἔλλειψις, ἀμαρτάνεται, ἐπαινεῖται.**
β) Να εντοπίσετε λέξεις του 2^{ου} κειμένου που ἔχουν ετυμολογικὴ συγγένεια με τις παρακάτω (μία λέξη για κάθε μία που σας δίνεται) :
- ἀρμός, συμπέρασμα, βαλβίδα, σχέδιο, λιπόσαρκος -

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἡμεῖς δὲ ὑμῶν δεόμεθα μὲν οὐδέν, λέγομεν δ' ὑμῖν, εἰ μήτε ἐκ τῶν εἰκότων μήτε ἐκ τῶν μαρτυρουμένων οὔτος νῦν ἐλέγχεται, οὐκ ἔστιν ἔτι τῶν διωκομένων ἔλεγχος οὐδεὶς. Σαφῆ μὲν γὰρ τὸν θάνατον γινώσκοντες, φανερώς δὲ τὰ ἴχνη τῆς ὑποψίας εἰς τοῦτον φέροντα, πιστῶς δὲ τοῦ ἀκολούθου μαρτυροῦντος, πῶς ἂν δικαίως ἀπολύοιτε αὐτόν; ἀδίκως δ' ἀπολυομένου τούτου ὑφ' ὑμῶν, ἡμῖν μὲν προστρόπαιος ὁ ἀποθανὼν οὐκ ἔσται, ὑμῖν δὲ ἐνθύμιος γενήσεται. Ταῦτα οὖν εἰδότες βοηθεῖτε μὲν τῷ ἀποθανόντι, τιμωρεῖσθε δὲ τὸν ἀποκτείναντα, ἀγνεύετε δὲ τὴν πόλιν. Τρία γὰρ ἀγαθὰ πράξετε· ἐλάσσους μὲν τοὺς ἐπιβουλεύοντας καταστήσετε, πλείους δὲ τοὺς τὴν εὐσέβειαν ἐπιτηδεύοντας, ἀπολύσεσθε δ' αὐτοὶ τῆς ὑπὲρ τούτου μιαρίας.

ΑΝΤΙΦΩΝΤΟΣ ΤΕΤΡΑΛΟΓΙΑ Α', 9-11

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἐλέγχομαι : κατηγοροῦμαι, ανακρίνομαι

ἐλεγχος : ανάκριση, απόδειξη ενοχής

ἀκόλουθος : υπηρέτης, δούλος

ἀπολύω : αθώνω

προστρόπαιος (εδώ) : ἡ ψυχὴ τοῦ νεκροῦ που καταδιώκει τὸν εχθρὸ ζητώντας εκδίκηση

ἐνθύμιος : ψυχικὴ ἀνησυχία, τὸ βᾶρος τῆς ψυχῆς

ἀγνεύω : εξαγνίζω, καθαρίζω

ἐπιτηδεύω : διαπράττω, φροντίζω, ἐπιδιώκω

μιαρία : κτηνωδία, ἀχρειότητα

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1) Να μεταφραστεῖ τὸ κείμενο.

2) **“σαφῆ, φέροντα, ἡμῖν, τῷ ἀποθανόντι, πλείους”** : Να χαρακτηριστοῦν συντακτικὰ οἱ ὅροι.

3) α) Να χαρακτηριστεῖ ὁ υποθετικὸς λόγος τοῦ κειμένου καὶ νὰ τραπεῖ στο εἶδος τοῦ προσδοκωμένου.

β) **γινώσκοντες, ἀδίκως ἀπολυομένου** : Να γίνῃ ἀναλυση τῶν μετοχῶν καὶ νὰ χαρακτηριστοῦν οἱ λανθάνοντες υποθετικοὶ λόγοι.

4) Να γράψετε τοὺς ζητούμενους τύπους γιὰ καθεμιὰ ἀπὸ τῆς παρακάτω λέξεως τοῦ κειμένου :

-**δεόμεθα** : τὸ β' πληθυντικὸ πρόσωπο τῆς προστακτικῆς τοῦ ἴδιου χρόνου στὴν ἴδια φωνή.

-**οὔτος** : τὴν ονομαστικὴ τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ στο θηλυκὸ γένος

-**ἐλέγχεται** : τὸ β' πληθυντικὸ πρόσωπο τοῦ υπερσυντελικοῦ

-**σαφῆ** : τὴν ἴδια πτώση, στο ἴδιο γένος, στὸν ἄλλο ἀριθμὸ

-**γινώσκοντες** : τὸ γ' πληθυντικὸ πρόσωπο τῆς προστακτικῆς τοῦ ἀορίστου β'

- εἰδότες** : την αιτιατική του ίδιου αριθμού στο θηλυκό γένος
- τῷ ἀποθανόντι** : την ίδια πτώση, στο ουδέτερο γένος του άλλου αριθμού
- τιμωρεῖσθε** : το ίδιο πρόσωπο, στην ίδια έγκλιση και χρόνο της ενεργητικής φωνής
- καταστήσετε** : το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή.
- πλείους** : τους άλλους βαθμούς

**Επιμέλεια: Παγούνης Σάκης, Πατσιάς Βασίλης, Κωτίτσα Κατερίνα,
Μουσιάδου Ιωάννα, Ποργιαλίδου Νατάσα**